GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 166. | Mercurĭ 12 (24) Septembre | 1884.

Brașovŭ în 11 (23) Septembre.

Pe la mijloculŭ septĕmânei trecute ḍiarele din Peșta și din Viena au adusŭ scirea, că baronulŭ Sennyey va părăsí singurătatea în care s'a fostŭ retrasŭ și va intrá érăși în viéța publică.

In acestŭ faptŭ n'ar fi aflatŭ nimenea ceva surprinḍĕtorŭ. Unŭ omŭ de statŭ de renumele lui Sennyey nu putea sĕ mai stea multă vreme ca privitorŭ la o parte, fără ca se renunțe pentru totdéuna de a mai jucá unŭ rolŭ în viața statului. Ceea ce a produsŭ însă órecare sensațiune este adausulŭ la scirea de mai susŭ. Baronulŭ Sennyey, se asigură, va pășí pe arena politică, dândŭ mâna cu d-lŭ Tisza spre înaugurarea nouei perióde anunțate la Oradea mare, a periodei mĕsurilorŭ escepționale.

Totdéuna în cursulŭ celorŭ patru-spre-ḍece anĭ din urmă baronulŭ Sennyey a fostŭ consideratŭ ca unŭ candidatŭ alŭ unei viitóre combinațiunĭ ministeriale. Cam din trei în trei anĭ, la începutulŭ periódelorŭ legislative, erá vorba și de Sennyey, dér totdéuna se ḍicea: încă nu i-a venitŭ timpulŭ!

De câte orĭ sĕ vorbea de o schimbare a sistemului de guvernare se pomenea și numele baronului Senyey care, se ḍicea, ar stá în legătură cu federaliștii și reacțiunarii din Austria. Ba pe la 1880, când baronulŭ ungurŭ a debutatŭ cu discursurĭ înaintea alegĕtorilorŭ sĕi și în dietă, unde și-a desvoltatŭ programa sa, unii credeau, că dênsulŭ va fi chiămatŭ de a împliní pentru Ungaria o misiune analógă celei ce o are comitele Taaffe pentru partea de dincolo a monarchiei.

Tóte au fostŭ însĕ numai vorbe góle, căcĭ timpulŭ lui Sennyey încă nu sosise...

Acum deodată se anunță, că demnitatea de Judex Curiae va fi dată lui Sennyey și că elŭ va fi și viitorulŭ președinte alŭ camerei magnațilorŭ și tóte acestea sub guvernulŭ lui Tisza.

Cum sĕ ne esplicămŭ acésta aparițiune?

In discursulŭ rostitŭ în camera maghiară în Noemvre 1880 Sennyey ḍise cătră representanții politicei d-lui Tisza:

„Schimbați-vĕ politica, desfășurațĭ stindardulŭ unei politice de regenerare, puneți-ve în fruntea năsuințelorŭ ce au de scopŭ mulțumirea adevĕratelorŭ trebuințe ale națiunei, probațĭ unŭ sĕmțŭ față de factorii moralĭ fără de care orice guvernŭ trebue sĕ degencreze, faceți finitŭ corupțiunei, înfrênațĭ nepotismulŭ, întrebuințațĭ puterea guvernului pentru scopurĭ marĭ și vĕ vomŭ sprijiní gratis (ingyen), adecă fără pretensiunĭ personale și fără reservă."

Ei bine, ce s'a petrecutŭ din tómna anului 1880 încóce ca d-lŭ Sennyey se ieasă din reserva ce i-a avisat'o convicțiunea sa și sĕ între în tovărășiă cu d-lŭ Tisza?

Nu vedemŭ nicĭ o schimbare a politicei tiszaiste, despre care sĕ se pótă ḍice că ar avé de scopŭ mulțămirea adevĕratelorŭ trebuințe ale „națiunei." Corupțiunea pretutindenĭ și în tóte este la culme — și d-lŭ Senyey a putută sĕ se convingă despre acésta din nou cu ocasiunea alegerilorŭ trecute — nepotismulŭ n'a fostŭ nicĭodată mai în flóre ca acuma, puterea guvernului nicĭodată nu s'a folositŭ pentru lucrurĭ maĭ de nimicŭ ca acuma: spre a mulțumí unele pasiunĭ micĭ și fanatismulŭ de rassă — și până acum încă n'amŭ vĕḍutŭ pe nimenea dintre aderenții guvernului jertfindu-șĭ interesulŭ personalŭ pe altarulŭ patriei, lucrarea „gratis" a rĕmasŭ unŭ idealŭ alŭ d-lui Sennyey.

Cum dér sĕ fi sositŭ timpulŭ lui Sennyey, când nimicŭ nu s'a împlinitŭ din ceea ce pretinde elŭ?

Se asigură însĕ că de aicĭ în colo va începe acea „eră a mĕsurilorŭ conservative pentru binele comunŭ," pe care a anunțat'o d-lŭ Tisza în vorbirea lui dela Oradea. Acestŭ din urmă se fi câștigatŭ pe Sennyey pentru conlucrarea la acésta operă. Sennyey sĕ fiă conducĕtorulŭ aristocrației ungurescĭ și în calitatea acésta se lucre paralelŭ cu d-lŭ Tisza..,

Cine póte crede însĕ că va fi posibilŭ a se inaugurá o eră de „regenerare" totŭ cu ómenii corupțiunii și ai nepotismului? Baronulŭ Sennyey este unŭ omŭ de statŭ cu multŭ mai înțeleptŭ decâtŭ se pótă nutri asemenĭ speranțe deșerte.

De aceea décă va și primí demnitatea de Judex Curiae și președința camerei magnațilorŭ credemŭ, că Senyey face acésta numai spre a-șĭ prepará terĕmulŭ ca se pótă ajunge elŭ însușĭ în fruntea guvernului.

Senyey cunósce fórte bine starea desperată a financelorŭ statului și scie că pentru a salvá situațiunea lui multe trebue sĕ se schimbe și multŭ trebue sĕ se lucreze „gratis".... Pentru ca sĕ se pótă acésta fi trebuescŭ ómenĭ și înainte de tóte: alțĭ ómenĭ!

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.")

Pesta, 23 Septemvre. — La 24 Septemvre se ține conferința comună a ministrilorŭ. Erĭ au sositŭ aci ministrulŭ de esterne Kalnoky, ministrulŭ de rĕsboiu Bylandt-Rheidt. Aḍĭ sosescŭ ministrulŭ comunŭ de finanțe Kallay, ministrii austriacĭ Taaffe și Dunajewski.

Colonia, 23 Septemvre. — Impĕratulŭ a trecutŭ erĭ câlare în revistă corpulŭ 8 de armată în Eus-Kirchen, defilă apoi înaintea împĕrătesii între strigătele entusiaste ale mulțimei privitorilorŭ cu grenadirii de gardă, regimentulŭ grenadirilorŭ de gardă alŭ reginei și husarii regelui.

Berlin, 23 Septemvre. — Bismarck a plecatŭ la Friedrichsruhe.

Roma, 23 Septemvre. — In provinciile infectate au fostŭ erĭ 442 bolnavĭ și 233 morțĭ de coleră-

CRONICA ḌILEI.

Foițele, carĭ propagă maghiarisarea în comitatulŭ Sătmarului: »Szatmár és Vidéke« și »Számos« suntŭ fórte indignate asupra atitudinei foiei nóstre, în afacerea cu învĕțătorii, carĭ au cerutŭ premii dela societatea de maghiarisare »Szechenyi.« Din limbagiulŭ acestorŭ foițe se vede că societatea de maghiarisare de acolo se încrede fórte multŭ în puterile ei și se pórtă ca și când ar fi o espositură a guvernului din Peșta. Cu-o îngâmfare fără semĕnŭ ne întrebă »Szatmár és Videke« că „de ce nu recunóscemŭ odată, că ceea ce facŭ ei în interesulŭ maghiarisărei, facŭ fiindcă suntŭ îndreptățițĭ?" Dér, pe cândŭ îșĭ apĕră acestŭ dreptŭ numitulŭ ḍiarŭ uită, că și noi suntemŭ îndreptățițĭ și datorĭ chiar față cu națiunea nóstră de a luptá în potriva uneltirilorŭ de maghiarisare. Acei bravĭ Românĭ din Sătmarŭ, despre carĭ scrie »Szamos,« că »se adună la mieḍulŭ nopții« ca sĕ se sfătuiescă, se sfătuescŭ cum sĕ-șĭ apere naționalitatea, și suntŭ nisce ómenĭ coscii de a lorŭ sântă datoriă. Este dér o minciună nerușinată ceea ce susține memoratulŭ ḍiarŭ că ei ar voí sĕ ațîțe ura între naționalitățĭ. Cei dela societatea »Szechényi« sĕ aibă dreptulŭ de a pune piedecĭ învĕțămêntului românescŭ prin încercărĭ de a corumpe chiar cu banĭ pe învĕțătorii noștri și noi sĕ n'avemŭ nicĭ atâta îndreptățire de a ḍice cătră cei rătăcițĭ: feriți-vĕ de darurile celorŭ ce voiescŭ sĕ omóre limba și simțulŭ nostru românescŭ? — Ciudate gadinĭ mai suntŭ și Ungurii din Sătmarŭ!

*

Cehii sciu sĕ se folosescă bine de mijlócele ce le stau la disposițiune, pentru ca sĕ'șĭ asigure desvoltarea națională în Boemia și în Moravia; și de óre-ce Nemții se uită cu ochĭ rĕi la stăruințele lorŭ, mișcarea cehoslavilorŭ pentru înființarea de scóle cu limba cehă a luatŭ unŭ caracterŭ ostilŭ față cu Nemții. Astfelŭ chiar și într'unŭ orașŭ nemțescŭ ca Reichenberg, Cehii au stăruitŭ sĕ se înființeze o scólă cehică pentru copii lucrătorilorŭ cehĭ dela fabricele de acolo. Mare consternare între Nemțĭ. Intêiu scóla cehică avea numai unŭ caracterŭ privatŭ, dér n'a trecutŭ multŭ și Cehii cerură ca scóla lorŭ sĕ fie susținută pe spesele comunei. Consiliulŭ comunalŭ din Reichenberg a respinsŭ cererea. Cehii protestară și se provocară la lege și astfelŭ recursulŭ comunei a fostŭ respinsŭ de către consiliulŭ scolarŭ. alŭ Boemiei. Comuna a apelatŭ la curtea administrativă imperială. Intr'aceea scóla cehă s'a sânțitŭ, cu care ocasiune s'au întêmplatŭ totŭ felulŭ de demonstrațiunĭ atâtŭ din partea Cehilorŭ, câtŭ și din aceea a Nemțilorŭ.

*

»Pall Mall Gazette« publicase acum câte-va ḍile 12 întrebărĭ privitóre la starea de aḍĭ a flotei de rĕsboiu englese. La aceste întrebări a rĕspunsŭ o persónă competentă, ḍicêndŭ că Anglia în fața periculului ce dela 1869 amenință totŭ mai multŭ pe Anglia, în locŭ sĕ'șĭ măresca flota, ea a micșorat'o, așa că aḍĭ nu se póte mĕsura nicĭ cu Francia singură, deórece flota acesteia e superióră. Rĕspunsulŭ acesta, care e basstŭ pe date oficiale, a produsŭ mare spaimă în Anglia, mai cu sémă în momentulŭ de față, când ea pe lângă faptulŭ că e cu totulŭ isolată și părăsită de celelalte puterĭ europene, mai e încurcată și în Egiptŭ. Cum stă acum flota englesă, unŭ rĕsboiu franco-englesŭ ar îngheunchea pe Anglia și i-arŭ luá stăpânirea ce o esercită acum asupra mărilorŭ.

AUSTRIA ȘI SLAVII.

Discursulŭ ce l'a ținutŭ deunăḍĭ în Stanislau deputatulŭ polonŭ din Reichrathulŭ austriacŭ, Dzieduszycki, și pe care în parte mare l'amŭ reprodusŭ într'unulŭ din numerile trecute ale fóiei nóstre, a fostŭ comentatŭ de ḍiare în felurite chipurĭ. Unele părțĭ arŭ fi fostŭ chiar greșitŭ reproduse, și acésta a îndemnatŭ pe deputatulŭ polonŭ sĕ adreseze cătră „Pester Lloyd" o scrisóre, în care reproduce partea privitóre la tradițiunile jagelone tradusă chiar de dênsulŭ în nemțesce. Iată acea parte:

Austria a fostŭ până acum o putere mare occidentală, în fondŭ cosmopolită, dér cu caracterŭ germanŭ. Scopurile finale ale Austriei 'șĭ aveau sediulŭ în Germania și Italia. Evenimentele secolului din urmă au creatŭ o unică Germaniă si Italiă. Austria nu mai póte jucá acum unŭ rolŭ istoricŭ în vestulŭ Europii, trebue sĕ se retragă într'o viață liniștită provincială séu sĕ'șĭ caute viitorulŭ în ostŭ între popórele slave. Ací întêmpină aspirațiunile puternicei Rusie slave. Austria nu e unŭ statŭ esclusivŭ slavŭ. Ca sĕ pótă face ceva, Austria trebue sĕ ofere popórelorŭ slave ceea ce Rusia nu póte sĕ dea: libertate, cultură, respectŭ tradițiunilorŭ naționale și convingerilorŭ religióse. Décă Austria vrea sĕ esiste mai departe ca mare putere, trebue sĕ-șĭ însușéscă aceste tradițiunĭ jagelone. Atuncĭ viitorulŭ Austriei va întrece în mărire trecutulŭ lui. Lucrurile stau asfelŭ: Polonii trebue sĕ-șĭ apere tradițiunile jagelone, décă nu vréu sĕ péră. Austria trebue sĕ le priméscă, ca sĕ înflorescă mai departe. Pentru noi așa dér legătura cu Austria este absolutŭ necesară, și fórte ușurelŭ ar fi acelŭ

Polonŭ, care n'ar da Austriei tóte mijlócele necesare pentru întărirea ei.

Deputatulŭ polonŭ spune apoi în scrisóre, că alegĕtorii sĕi l'au înţelesŭ deplinŭ şi că în numele idealelorŭ străbunilorŭ sĕi: libertatea, egala îndreptăţire, cultura şi toleranţa, Polonii au sĕ rĕmână credincioşĭ casei Austriei, care are ca devisă: Justitia regnorum fundamentum. Polonii n'au gândurĭ ascunse, nu se gândescŭ la rĕsboiŭ, ci vréu ca Austria sĕ fie dréptă cu popórele ei căci statele drepte şi libere suntŭ cele mai tarĭ.

„Pester Lloyd“ face observarea, că deputatulŭ Dzieduszycki a esplicatŭ cu totulŭ altfelŭ înaintea alegĕtorilorŭ sĕi din Stanislaŭ tradiţiunile jagelone, şi că în scrisóre 'şĭ retrage cuvintele ce le-a ḑisŭ, deşi deputatulŭ polonŭ afirmă că a datŭ fidelŭ espresiunile sale privitóre la acele tradiţiunĭ.

Insemnătatea întrevederei dela Skiernevice.

Organulŭ cancelarului rusescŭ apreţiéză însemnătatea întrevederei celorŭ trei împĕraţĭ în modulŭ următorŭ:

. . . Deóre-ce cele trei guverne sunt însufleţite de aceeaşĭ dorinţă, adecă de a trăi în bună şi intimă înţelegere între ele şi în relaţiunĭ amicabile cu celelalte state ale Europei, politica a fostŭ atinsă la întrevedere numai încâtŭ erá de lipsă de a constatá concordia esistentă între marginile actualului status quo, în loculŭ acţiunei isolate care putea sĕ creeze neînţelegerĭ, sĕ pună principiulŭ unirei, alŭ împăcărei şi alŭ mulcomirei. Tóte cestiunile speciale, ce suntŭ séu se vorŭ nasce în Europa vorŭ fi tractate din acestŭ punctŭ de vedere de tóte trei împĕrăţiile. Ast-felŭ pacea se póte considerá ca deplinŭ garantată nu numai între cele trei împĕrăţii, ci şi în ceealaltă Europă, pentru că orĭ ce calculare ce s'ar basá pe cearta şi neînţelegerea dintre acele împĕrăţii, precum şi tóte încercările inimicilorŭ ordinei sociale vorŭ face fiasco faţă cu acéstă leală înţelegere răḑimată pe amiciţia personală dintre cei trei domnitorĭ şi pe părerile consunătóre ale guvernelorŭ lorŭ.

»Journal de Saint-Petersbourg« adauge, că îndată ce opiniunea publică va înţelege importanţa acestui mare evenemĕntŭ, se va simţí satisfăcută şi uşurată, ceea ce va influinţá în modŭ binefăcĕtorŭ asupra întregei situaţiunĭ politice, economice şi sociale a Europei. Indispoziţiunea de care sufere aḑĭ, vine dela nesiguranţa despre ceea ce se va întêmplá mâne. Acésta nu va pierí până ce nu va fi înlocuită de sentimentulŭ încrederei în viitorŭ. Şi acéstă încredere se va desvoltá, ḑice »J. de St. Petersburg« din faptulŭ că înţelegerea dintre puterĭ se baséză pe convicţiunea despre o practică concordare a intereselorŭ. . . . . .

Vomŭ vedé!

REVISTĂ ḐIARISTICĂ.

„Naţiunea“ de la 7 Septemvre ocupândŭ-se de învĕţămêntŭ, ḑice că legea instrucţiunei publice este defectuósă, şi cu tóte astea ce a făcutŭ guvernulŭ ca sĕ o corégă?

Pe dată ce unŭ ministru, pătrunsŭ de necesitatea d'a da învĕţămêntului o direcţiune mai conformă cu progresele secolului în care trăimŭ şi cu trebuinţele poporului nostru, a întreprinsŭ sarcina d'a îmbunătăţí legea, séu proiectulŭ sĕŭ a rĕmasŭ în arhivele parlamentului, séu elŭ sigurŭ a fostŭ înlocuitŭ.

Naţiunea arată că funcţiunea de ministru încă trebue sĕ fie încâtva stabilă, ér ministrulŭ o persónă competentă; totŭ astfelŭ şi consiliulŭ permanentŭ de instrucţiune sĕ nu fie supusŭ capriţiului ministrului numai astfelŭ se potŭ face programe bune. Numitulŭ ḑiarŭ apoi adaugă:

Trecêndŭ din căpitală la districte, ce vedemŭ? Dările de seamă ale consilielorŭ judeţene nu suntŭ mai îmbucurătóre. Pretutindenĭ se constată că avemŭ fórte puţine localurĭ de şcolĭ; că acelea ce posedămŭ nu rĕspundŭ la scopulŭ pentru care suntŭ făcute; că ne lipsescŭ învĕţătorii, şi că aceia ce avemŭ se ocupă în genere mai multŭ de interesele lorŭ personale de câtŭ de sarcina ce le este încredinţată; că revizorii scolarĭ, rĕu plătiţĭ, suntŭ în neputinţă de a visitá şcólele mai desŭ şi d'a face sĕ se îmbunătăţéscă starea lorŭ; într'unŭ cuvêntŭ că tótă orgănisarea învĕţămêntului, ca şi a celor-lalte ramurĭ de administraţiune, este o ficţiune, sau mai romăneşte ḑisŭ, o curată spoială. Tocmai după 8 anĭ de putere guvernulŭ începe a se gândi la reorganisarea învĕţămêntului rurală, şi a înţelege că într'unŭ statŭ unde tóte puterile publice se esercită prin delegaţiunea corpului electoralŭ, şi unde votulŭ este recunoscutŭ mai tuturorŭ cetăţenilorŭ, este de o necesitate absolută ca poporulŭ sĕ fie mai luminatŭ, spre a'şĭ puté aserciá, în cunoştinţă de causă, drepturile ce i se conferă de instituţiunile nóstre.

*

„*România liberă*“ se pronunţă într'unŭ articulŭ asupra politicei d-lui Brătianu, din care „Naţiunea“ face următorulŭ estrasŭ:

Pentru »Rom. Lib.« d. Ionŭ Brătianu este omulŭ care a avutŭ simţulŭ politicŭ d'a pricepe curentulŭ formatŭ în ţéră, curentŭ care reclamă lucrarea de consolidare a Statului. Primulŭ ministru — ḑice ea — pare a fi mulţumitŭ cu progresulŭ formelorŭ politice dobîndite şi ar dori acum consolidarea fondului şi ridicarea societăţei românescĭ la nivelulŭ vrednicŭ de acele forme. De aceea ilŭ şi vedemŭ devenindŭ »conservatorŭ.« »După părerea „României Libere,“ perderile ce a suferitŭ d. Ionŭ Brătianu nu sunt tocmai regretabile: Ómenii carĭ l'au părăsitŭ preţuiau, póte, ceva în lupta de strade; »dér — adaugă ea — pierderea este cumpănită, şi va fi cu multŭ prisosŭ precumpănită, decă primulŭ ministru va intrá cu otărîre de a lucra în scóla de statŭ positivistă, pentru care fondulŭ sănĕtosŭ priméză forma amăgitóre.«

Ce a perdutŭ d. I. Brătianu în lupta politică? — întrébă „Rom. Lib.“ Nu mai sunt cu dênsulŭ câteva elemente turbulente, rĕspunde dênsulŭ: l'aŭ părăsitŭ cei ce se închinau lui pentru chiverniséla; l'ar mai puté părăsí încă multĭ din tagma acestora. Dar — întrébă mai departe numitulŭ confrate — unde-i rĕulŭ, când în numĕrŭ şi în valóre, aceste elemente sunt înlocuite cu prisosŭ? Voindŭ apoi a arĕtá anume care sunt aceste elemente destinate a înlocuí pe acele ce au părăsitŭ pe d. prim-miuistru, »România Liberă« repetă ideile carĭ conducŭ pe redactorii sĕi, idei pe care dênsa le presupune cunoscute.

Ecă aceste idei, aşa cum le expune autorulŭ articulului:

In haosulŭ partidelorŭ şi grupurilorŭ nóstre, fără temeiurĭ de principie, închegate prin afecţiunĭ personale orĭ întovărăşite prin urmărirea unui căştigŭ, este nevoe de intemeiarea unui partidŭ care, primindŭ formele politice dobândite, sĕ lucreze la întărirea Statului, prin desvoltarea minţilorŭ în raportŭ cu multiplele trebuinţe ale ţĕrii şi prin organisarea forţelorŭ productive.

Ne place a vedé pe d. Ionŭ Brătianu căutândŭ a merge în acéstă direcţiune, căcĭ aci e adevĕrata mântuire. Şi va fi ajunsŭ scopulŭ, când, lămurindu-se odată bine ideile, se vorŭ chemá la administrarea Statului factorii cei mai competenţĭ, mai iubitorĭ de muncă şi deprinşĭ cu cinstea.

In descompunerea morală în care confratele nostru găsesce că se sbate societatea românéscă, în mare parte indiferentă şi leneşă — după părerea sa — dênsulŭ crede că o opintélă puternică în direcţiunea ce o dă e mai multŭ decâtŭ necesară, e singura punte de mântuire.

SCIRI MERUNTE.

Joi în 13 (25) Septemvre prinţulŭ de corónă Rudolfŭ şi princesa Stefania vorŭ trece pela gara din Braşovŭ spre Sinaia, unde suntŭ aşteptaţĭ de Regele şi Regina României. Pĕrechea princiară de corónă călĕtoresce în celŭ mai strictŭ incognito.

—0—

In conferinţa miniştrilorŭ comunĭ, ce se va ţiné în sĕptĕmâna acésta în Pesta, se va presentá şi unŭ elaboratŭ pentru reînfiinţarea Academiei Iosefine. Bugetulŭ anualŭ alŭ Academiei va fi de 200,000 fl. şi se va deschide la 1 Octomvre 1885.

—0—

Scirile cele mai noué din Jasca spunŭ, că cu ocasiunea încăerării independeţilorŭ cu starcevicianii au fostŭ 2 morţĭ şi 14 în parte greu răniţĭ, între carĭ şi unŭ gendarmŭ.

—0—

La 18 Septemvre s'a judecatŭ în Aradŭ procesulŭ de presă intentatŭ de procurorulŭ statului în contra ḑiarului »Arad és Vidéke,« care fusese inculpatŭ că a calumniatŭ pe judecătorulŭ cercului Bichişŭ. Juraţii au achitatŭ pe scriitorulŭ articolului incriminatŭ, condamnândŭ pe procurorulŭ statului sĕ plătéscă cheltuelile de judecată. Se ḑice că verdictulŭ a făcutŭ mare sensaţiune.

—0—

Grădina botanică din Viena s'a înavuţitŭ de curêndŭ cu părţĭ de plânte din mormintele regilorŭ egiptenĭ, cu florĭ ce acum 3000 până la 4000 de anĭ au fostŭ aşeḑate pe cadavrele îmbalsamate ale regilorŭ şi altorŭ demnitarĭ. Dr. Schweinfurt a înmuiatŭ florile în apă caldă şi le-a lipitŭ pe hârtiă, isbutindŭ a le redá forma şi colórea.

Dieta galiţiană s'a ocupatŭ în sesiunea acésta cu scólele evreescĭ de copii micĭ. Societatea pentru învĕţătura poporului din Cracovia a cerutŭ desfiinţarea acelorŭ cuiburĭ de fanatismŭ şi de ignoranţă, cumplite, numite kedre. S'a luatŭ decisiunea de a se interḑice câtŭ mai curêndŭ acele stabilimente carĭ contribuescŭ puternicŭ a îmbuibá populaţiunea evreéscă cu ideile cele mai greşite şi înapoiate. Şcólele cercetate de prunci se vorŭ transformá în grădinĭ de copii, celelalte în scóle primare. Guvernatorulŭ Galiţiei, d. de Taleski, a arĕtatŭ că a suprimatŭ deja de mai multĭ anĭ mai multe sute de aceste focare de barbariă, astfelŭ că numĕrulŭ copiilorŭ carĭ le frecuentéză şi care se ridicá în 1880 la 24,000 de copii a căḑutŭ deja la 14.000.

—0—

Medicii din România se vorŭ întruní în curêndŭ într'unŭ congresŭ în Bucurescĭ.

—0—

La 20 Septemvre st. n. diminéţa între 5 şi 6 óre a fostŭ spânḑuratŭ în Viena anarchistulŭ Kamerer, care fusese condamnatŭ la mórte pentru comiterea mai multorŭ omorurĭ şi furturĭ.

—0—

In ḑilele trecute s'a făcutŭ în Joigny, în Francia, o esperienţă fórte interesantă. Unŭ plutonŭ din regimentulŭ 6 de dragonĭ a trecutŭ călărĭ înnotŭ rîulŭ Yonne, într'unŭ locŭ unde era cam de 80 metri largŭ şi 3 metri adâncŭ. De doue orĭ s'a făcutŭ încercarea, care a isbutitŭ perfectŭ.

—0—

Efectivulŭ armatei englese pe anulŭ 1884/5 se compune din 197, 708 armată regulată, 39, 500, reserva cl. I., 7, 750 reserva cl. II. miliţiele 141, 982, garda regală a armatei active 14, 404, voluntarii 149, 412, efectivulŭ completŭ alŭ armatei englese e 650, 716 de ómenĭ.

—0—

In clasele de josŭ din Italia meridională s'a încuibatŭ idea că cholera nu există, ci că guvernulŭ a inventatŭ acestŭ pretextŭ pentru a masacrá pe muncitorĭ. Fiecare medicŭ primesce 20 de lei pentru unŭ mortŭ şi o pensiune pe viéţă decă a omorîtŭ 100 de persóne, ḑice poporimea. De aceea nimenĭ nu mai vrea sĕ mai cheme unŭ medicŭ, ér medicii îşĭ vĕdŭ mereu viéţa ameninţată. Preoţii au primitŭ dela archiepiscopŭ ordinulŭ de a face totŭ pentru a aduce medicĭ bolnavilorŭ şi pentru a-i îndemná sĕ se ducă în spitalŭ. Nimenĭ nu-i ascultă, singurulŭ efectŭ a fostŭ că şi-au perdutŭ orĭ ce popularitate.

LIMBA ROMANÉSCA CULTIVATA.

Dante tradusŭ în românesce 1)

(Traducţiunea unui articolŭ apărutŭ în »Revista Lumii Latine« din Iulie.)

III.

Ceea ce imputămŭ mai multŭ cuvintelorŭ strĕine, carĭ ne vinŭ dela naţiunĭ inferióre, este, cum amŭ mai ḑisŭ, că vorbele acestea nu suntŭ cunoscute în tóte provinciele, séu că n'au pretutindenĭ aceeaşi semnificare. Decă mănţinemŭ cuvintele acestea în limba cultivată, obligămŭ prin acésta chiar pe Românii carĭ n'au aste vorbe strĕine sĕ adópte espresiunĭ bulgărescĭ şi turcescĭ. Astfelŭ, în satele din sudŭ de Bucurescĭ, se ḑice erratec; în capitală, se ḑice pribeag, după bulgăresce. A dá dreptŭ de cetate vorbei pribeag, ar fi a obligá pe Românii carĭ ḑicŭ erratec, sĕ admiţă unŭ neologismŭ din bulgăresce; pe când a esplusá vorba pribeag, ar fi sĕ facemŭ pe cei carĭ se serveau de dênsa, sĕ adópte neologismulŭ latinŭ erratec.

Neologismŭ pentru neologismŭ, e de preferitŭ sĕ punemŭ pe Bucurescenĭ sĕ înveţe vorba erratec, şi sĕ dămŭ afară pe bulgărésculŭ pribeag, care n'are legătură cu nicĭ o altă vorbă românéscă; pe când rădăcina erratec ne-a datŭ terminulŭ retăcire, care e cunoscutŭ de toţĭ Românii dela Dunăre.

Printre vorbele strĕine cu greu s'ar aflá mai multŭ de una la sută, care sĕ fie cunoscută de Români din tóte provinciele şi sĕ aibă acelaşĭ sensŭ pretutindenĭ. Asemenea vorbe se cuvine sĕ fie conservate în limba scrisă. Ecă trei esemple: sută, milă, trupŭ.

Ca sĕ putemŭ da o idee despre frequenţa vorbelorŭ strĕine de carĭ se cuvine sĕ se cureţe limba românéscă cultivată, amŭ făcutŭ următorulŭ micŭ recensemêntŭ:

Amŭ aflatŭ în discursulŭ de recepţiune alŭ unui academicianŭ originarŭ din Bănatŭ, 23 usurĭ de vorbe strĕine pentru 1031 usurĭ de vorbe (nu ḑicemŭ 23 vorbe strĕine din 1031, ci 23 usurĭ de vorbe strĕine din 1031 usurĭ de vorbe); ceea ce dă o proporţiune de 22 la 1000. In rĕspunsulŭ făcutŭ recipiendarului de cătră unŭ academicianŭ originarŭ din Moldova, amŭ comptatŭ 42 usurĭ de vorbe strĕine pentru 2035; ceea ce dă 21 la

1). Divina Comedia, Infernulŭ, traducţiune de dómna Maria P. Chiţu, Craiova, 1883.

1000. In articolele de fondŭ ale principalului diarŭ din Bucurescĭ, amŭ aflatŭ 92 usurĭ de vorbe streine pentru 2859 usurĭ de vorbe; unŭ raportŭ de 32 la 1000. In discursulŭ fórte emoţionatŭ pronunţatŭ la Adunare de cătră unulŭ din capii partidului liberalŭ, amŭ numĕratŭ 97 usurĭ de vorbe străine pentru 2416 usurĭ de vorbe; o proporţiune de 36 la 1000. In fine în discursulŭ unui ministru amŭ pututŭ comptá 93 usurĭ de vorbe străine pentru 3681 usurĭ de vorbe; unŭ raportŭ de 26 la 1000. In mediă, vorbele strĕine suntŭ dar usitate astădĭ în proporţiunea de 28 la 1000.

Sĕ aruncămŭ acum o ochire asupra autorilorŭ celorŭ din urmă 2 secole. In Cantemirŭ (1673—1723), amŭ aflatŭ că proporţiunea erá de 137 la 1000; în Mironŭ Costinŭ, chronicarŭ din alŭ XVII secolŭ, 89 la 1000; şi în fine, în Urechiă, chronicarŭ care a precedatŭ cu puţinĭ anĭ pe Mironŭ Costinŭ amŭ aflatŭ o proporţiune de 95 la 1000.

După cum esperienţa seculară ne o spune, nu se 'navuţesce o limbă prin proiecte de dicţionare, prin decretare de legĭ limbistice şi literarĭ, ci prin scriere de opere originalĭ sĕu prin bune traducţiunĭ.

Uuŭ stolŭ de bunĭ traducĕtorĭ s'au pusŭ pe lucru după îndemnulŭ Academiei.

Insĕ sĕ nu ne facemŭ illusiunĭ până într'atâtŭ, câtŭ sĕ nu recunóscemu că publiculŭ nostru puţinŭ gustă din frumósele traducţiunĭ. Mai multŭ se citescŭ romanţurĭ spălăcite, nesărate, traduse ca vai de omŭ.

Ací ne aflămŭ.

N'a fostŭ mişcare mărétă, n'a fostŭ evoluţiune bine-făcĕtóre, n'a fostŭ pasŭ decisivŭ, fie în politică, fie în stare socială, fie în literatură, de câtŭ atuncĭ când femeia a pusŭ şi ea umĕrulŭ, sĕu când a însufleţitŭ pe bărbatŭ până la entusiasmŭ.

Pe când unele dómne din societatea înaltă vorbescŭ o românéscă stricată démnă de servitórele ungurόice, o femeiă cu inimă nobilă, — *coerr gentile*, cum ar dice Dante, — se pune pe lucru, şi dândŭ esemplulŭ bărbaţilorŭ, interpretă în frumósă limbă românéscă sublima şi neperitórea poesiă a lui Dante.

Viitorulŭ literaturei românescĭ este asiguratŭ. Dacă femeile române cu aspiraţiunĭ nobile, urmândŭ înaltulŭ esemplu datŭ de Strălucita Nóstră Regină, se dedică literaturei, şi întreprindŭ cultura limbei, suntemŭ siguri că dorinţa de a vorbí corectŭ şi cu eleganţă va devení generală. Vomŭ ave o limbă cultă românéscă, ér nu unŭ *gergŭ* împestriţatŭ cu vorbe cari sună rĕu pentru urechia unui Latinŭ, vorbe împrumutate dela populaţiunile vecine cu multŭ inferióre Românilorŭ.

Citéscă-se inceputulŭ cântului alŭ 3-lea în traducţiunea Dómnei Maria P. Chiţu:

„Prin mine se merge în durerósa cetate; prin mine se merge în eterna durere; prin mine se merge la perduta ginte. Justiţia mişcă pe înaltu-mĭ făcĕtorŭ, făcutum'a divina putere, suprema înţelepciune şi primulŭ amorŭ. Inainte de mine nu fură create, decâtŭ lucrurĭ eterne, şi eu eternŭ durezŭ; lăsaţĭ orĭ-ce speranţă, voi cari întraţĭ.«

Cine póte sĕ nu recunóscă eleganţa şi frumseţea traducţiunii Dómnei Maria P. Chiţu?

Ce îndelungă pacienţă, ce perseveranţă de benedicţiunĭ, ce zelŭ şi focŭ sacru cată sĕ aibă o dómnă, pentru ca sĕ interpreteze pe Dante!

Cine încércă sĕ traducă pe înaltulŭ poetŭ, — *l'altissimo poeta*, — se lovesce la fiă-care pasŭ de necessitatea de a creá espresiunĭ cu totulŭ nouĭ; se vede fórte desŭ în imposibilitatea de a aflá o nuanţă care sĕ esprime cugetarea poetului. Tóte dificultăţile acestea esistŭ pentru cine traduce într'o limbă cultivată ca cea francesă. Dér când e vorba de românésca nóstră?... Şi dómna Chiţu nu se descurajéză. Abia apărŭ primulŭ volumŭ (infernulŭ), că deja la Craiova se tipăresce volumulŭ II. Avemŭ siguranţa că dómna Chiţu va face scólă. Esemplulŭ sĕu va fi urmatŭ; dómnele române vorŭ citi şi recití elegantulŭ volumŭ deja tipăritŭ.

Obedenaru.

[In traducţiunea acésta s'a făcutŭ usŭ de şése vorbe a cărorŭ origine e necunoscută, adică: mereu, bietŭ, scălâmbăiatŭ, necurmatŭ, cutedare.

De 18 orĭ s'a făcutŭ usŭ de vorbele slavone: precupeţŭ, îngrijire, sută (usitatŭ de 9 orĭ), milă, trupŭ, citire (usitatŭ de 4 orĭ), împestriţatŭ.

Totalulŭ vorbelorŭ fiindŭ de 2617, resultă că proporţiunea vorbelorŭ streine de carĭ s'a făcutŭ usŭ este abia 7 la 1000.] (»Românulŭ«)

INVEŢAMENTULU IN ANGLIA.

In anii din urmă Anglia a oferitŭ mijlóce enorme pentru ridicarea culturei în clasele de josŭ şi de mijlocŭ ale poporaţiunii.

In anulŭ 1850 se aflau în Anglia 2613 scolĭ sub inspecţiunea statului; după 20 de anĭ crescŭ numĕrulŭ scólelorŭ la 8000 şi în anulŭ 1882 găsimŭ 18,000 de scóle întreţinute de statŭ, cu $4^1/_2$ milióne scolarĭ. Progresulŭ acesta se datoréză rĕposatului prinţŭ Albert, că a rĕspânditŭ cultura in poporulŭ englesŭ, din care încă în 1876 numai 19.2 procente nu puteu sĕ-şĭ subscrie numele la căsătorii. Peste 2 milióne de scolarĭ facŭ în fiecare anŭ mai multe esamine. După resultatulŭ acestora apoi se socotesce şi aptitudinea instructorilorŭ şi li se fixéză lefurile. In una şi aceeaşĭ di la tóte scólele poporale se trimitŭ de către o comisiune centrală, la care iau parte cele dintâi autorităţĭ ale Angliei, cestiunĭ hotărîtŭ formulate, şi mai uşóre şi mai grele, pentru diferitele obiecte de învĕţĕmĕntŭ şi după felurítele etăţĭ ale scolarilorŭ. Acestia, fie-care închisŭ singurŭ într'o cameră, are sĕ trateze cestiunile ce li se dau într'o espunere mai scurtă sĕu mai lungă. Din aceste rĕspunsurĭ autoritatea centrală îşĭ póte formá o sigură părere despre progresulŭ diferitelorŭ scóle şi e datóre sĕ arate greşelile instructorilorŭ mai puţinŭ versaţĭ în pedagogiă, sĕ le dea sfaturĭ în sensulŭ acesta şi sĕ le acorde gratificaţiunĭ mai marĭ sĕu mai micĭ pentru zelulŭ ce-şĭ dau.

Scolarii au o deosebită plăcere sĕ înveţe, din causă că teoria merge paralelŭ cu esperimentele practice; orĭ ce cunoscinţă o punŭ în aplicare. Orbii şi surdomuţii chiar sunt instruiţĭ într'unŭ modŭ escelentŭ.

La esposiţiunea higienică din Londra, unde-ţĭ putéi face o clară ideă despre întregŭ învĕţĕmĕntulŭ din Anglia, căcĭ erau diferite secţiunĭ unde instructorii în faţa visitatorilorŭ instruiau scolarii, s'a putută admirá şi unŭ corŭ de 2000 de scolarĭ, carĭ cântau diferite cântece întocmite parte pe două, parte pe patru vocĭ. Tonurile mai adâncĭ le dedéu negreşitŭ instructorii. Esecutarea era surprindĕtórĕ de esactă.

Anglia şi pe tĕrĕmulŭ culturei merge pe o cale de totŭ practică. Ea urmăresce mereu mersulŭ învĕţămĕntului din diferite state, observă unde învĕţĕmĕntulŭ merge pe cale greşită şi unde pe cale corectă, cercetéză causele progresării sĕu stagnării, aşa că ea totdéuna scie unde zace reulŭ şi cum sĕ-lŭ înlăture, ca astfelŭ sĕ progreseze învĕţĕmĕntulŭ.

Date statistice din Bulgaria.

Poporaţiunea Bulgariei făcea la 1 Ianuarie 1884 3,007.919 locuitori, dintre carĭ suntŭ 69.94 percente ortodocşĭ, 28.79 percente Mohamedanĭ, 0.72 percente Jidovĭ, 0.55 percente de alte religiunĭ. După naţionalitate suntŭ 67.01 percente Bulgarĭ, 26.26 percente Turcĭ, 2.44 percente Românĭ (numai?), 0.62 percente Tătarĭ, 0.58 percente Grecĭ, 0.19 percente armenĭ, 0.09 percente Serbo-Croaţĭ, 0.06 percente Nemţĭ, 0.06 percente Ruşĭ, 0.12 percente Albanezĭ, Italienĭ, Ungurĭ, Cehĭ şi Francesĭ. Ce se atinge de comerciulŭ cu Bulgaria din anulŭ 1883, Austro-Ungaria a importatŭ în valóre de 14,136,711 lire turcescĭ, apoi vine Anglia cu 9 milióne, Turcia cu 5.2 milióne, România cu 3 milióne, Francia cu 2.1 milióne, Italia cu 1.6 milióne, Rusia cu 1.2 milióne şi Rumelia orientală cu 1.1 milióne. Valorile esporturilorŭ din Bulgaria: în Turcia facŭ 8.6 milióne, în România 8,3 milióne, în Rumelia orientală 5.2 milióne, în Francia 4.5 milióne, în Anglia 3.9 milióne şi în Austro-Ungaria 2.4 milióne.

Din datele acestea statistice se vede limpede şi apriatŭ, că comerciulŭ austro-ungarŭ astădĭ predomnesce în Bulgaria sĕu că pentru Austro-Ungaria Bulgaria este acelŭ statŭ din peninsula balcanică, unde îşĭ póte desface mărfurile sale fără de a se teme, că o va întrece vr'unŭ statŭ europénŭ. Din aceste cifre atâtŭ de elocinte se vede, că Austro-Ungaria economicesce predomină tĕrĕmulŭ în Bulgaria.

DIVERSE.

Darwin despre murire. — »Kosmos« publică o scrisóre a lui Darwin, datată din 1850, care merită sĕ fie cunoscută în cercurĭ mai largĭ. Scrisórea erá adresată cătră Panchin, unŭ profesorŭ din Kiew, şi erá unŭ rĕspunsŭ la o broşură a lui Panchin, care susţiné că omulŭ îşĭ póte lungí viaţa, ba se póte face chiar şi nemuritorŭ, déca îşĭ va accomodá organismulŭ câtŭ se póte mai multŭ condiţiunilorŭ vieţii. Argumentarea culminéză in tesa, că nimenea nu póte aflá o astfelŭ de causă materială sĕu lege, care ar reduce viaţa omului la unŭ timpŭ atâtŭ de scurtŭ, pentrucă o atare causă sĕu lege nu esistă; durata vieţii este strînsŭ legată cu perfecţionarea organismului, şi totdéuna împreună cu acésta a înaintatŭ, şi omulŭ pe calea acésta nu se póte oprí, ci cu timpulŭ cu desăvîrşire trebue sĕ delătureze mórtea, „acéstă fórte neplăcută întêmplare.« Darwin rĕspunde la acestea prin următórea scrisóre: »Domnulŭ meu! Eu credŭ că neîndoelnicŭ nimenea nu póte dovedí, că mórtea e neîncungiurabilă; dar dovedile acestei hypotese suntŭ de o putere absolutŭ convingĕtóre, căcĭ tóte fiinţele vieţuitóre argumentéză în favorulŭ ei. Eu la nicĭ unŭ casŭ nu ţinŭ de totulŭ corectŭ, ca organismele de o ordine mai înaltă sĕ trăiască mai multŭ, decâtŭ cele de o ordine mai inferióră. Elefanţii, papagalii, corbii, bróscele ţestóse şi unii pescĭ trăiescŭ timpŭ mai îndelungatŭ decâtŭ omulŭ. Tótă desvoltarea mai departe depinde dela aceea, că generaţiunile urméză într'unŭ şirŭ lungŭ una după alta, ceea-ce condiţiunéză esistenţa morţii; mie decĭ mi se pare fórte neverosimilŭ, că omulŭ va incetá cândva de-a urmá legea generală a desvoltării, ceea-ce neapĕratŭ s'ar întêmplá, décă ar deveni nemuritorŭ. In aceste şire se cuprinde totŭ ce potŭ dice în privinţa acésta. Primiţĭ etc. Charles Darwin.«

O reformătóre de haine. — Se scrie din Montreal dela 18 l. tr: Acum câteva dile veni dela Londra dómna E. M. King, o luptătóre fórte înfocată, pentru ca femeile sĕ pórte pantalonĭ (nădragĭ) şi secretară onorară a »societăţii pentru îmbrăcăminte raţională a femeilorŭ.« Ea călĕtoresce spre a câştigá adepte pentru acésta. Acéstă damă, care este de 52 de anĭ şi are mai mulţĭ copii, are de cugetŭ sĕ călătorescă în tótă Canada şi prin Statele Unite americane, spre a face propagandă pentru ideile sale reformătóre în privinţa îmbrăcămintei femeilorŭ. Ea umblă cu pantalonĭ din aceaşĭ materiă, din care este făcută şi rochia ce atêrnă peste pantalonĭ. Fustele le declară dênsa ca piedecă a mişcărei libere şi desvoltărei puternice. Mai înainte lucrá pentru reforma hainelorŭ Dómna King împreună cu Lady Haberton, dar se despărţi de ea, care erá prea sfiiciósă şi nu puté nicĭdecum sĕ se decidă de a întrebuinţá cuvêntulŭ »pantalonĭ« pentru noua îmbrăcăminte cum voia d-na King, ci dicea totŭ numai »fustă împărţită.« Astfelŭ se despărţiră amêndouĕ reformătórele şi Dómna King ne mai fiindŭ împedecată de scrupulele colegei sale îşĭ face ilusiunile cele mai cutezătóre, că femeile generaţiunii viitóre vorŭ purtá rochii numai până la genunchĭ, aşa că se vorŭ puté vedé bine pantalonii, după ce se vorŭ fi dedatŭ până atuncĭ ochii cu portulŭ pantalonilorŭ. Făcându-se pantalonii bine va câştigá nu numai sănĕtatea şi comoditatea, ci şi frumseţea damelorŭ prin acestŭ costumŭ. Pe când trecea d-na King peste mare din Anglia ţinŭ damelorŭ de pe corabiă prelegerĭ despre costumulŭ celŭ nou, ba dênsa se şi arĕtă îmbrăcată în acelŭ costumŭ în pantalonĭ, dérĕ spune singură că atâtŭ privitórele, câtŭ şi ascultătórele vĕdêndu-o mai multŭ s'au crucitŭ decâtŭ au aplaudat'o.

Bibliografiă.

»*Transilvania*«, fóia Asociaţiunei Transilvane, dela 1—15 Septemvre 1884 are următorulŭ sumarŭ: Discursulŭ cu care s'au deschisŭ şedinţele generalei adunărĭ ordinarĭ a XXIII-a în Orĕstia. — Raportulŭ comitetului Asociaţiunei, despre activitatea sa în timpulŭ dela adunarea generală din Deşiu, adecă dela 1 Septemvre 1883 până la 31 Decemvre n. 1883. — Procese verbale ale comitetului Asociaţiunei ţinute în 4 Iulie, 7, 8 Augustŭ şi 3 Septemvre, cum şi ale adunărei generale din 17 şi 18 Augustŭ 1884.

»*Familia*« Nr. 37 dela 9 Septemvre 1884 conţine: »La móră,« poesiă de Ar. Densuşanu. »Logofĕtulŭ Baptiste Veleli,« episodŭ istoricŭ din secl. XVII de V. A. Urechiă. »La mormêntulŭ soţiei mele,« poesiă de Iónŭ Genţŭ. »Făclia,« nuvelă din poporŭ, de Teohară Alexi. »Doine şi hore din Ardélŭ« de I. Dologa. »Serata Societăţei Junimea în Rădăuţĭ« de Maria Petrescu. »Representaţiune teatrală în Făgăraşŭ« de I. Romanŭ. „Bună diminéţa,« ilustraţiune, de I. H. »Societatea pentru fondŭ de teatru românŭ.« „Literatură şi arte.« „Teatru şi musică.« »Ce e nou?« »Moda.« »Higiena« de Dr. C. »Posta redacţiunei.« »Călindarulŭ sĕptĕmânei.«

»*Biserica şi Scola*« din Aradŭ cuprinde în Nr. 37 dela 9 Septemvre 1884: »La începutulŭ anului scolasticŭ.« »Sĕ studiămŭ poporulŭ« de Popa. »Gramatica limbei maghiare de I. Goldişŭ, o dare de sémă de Dr. Piposŭ. »Biografia generalului Davila.« »Diverse.« »Concursŭ«.

»*Candela*,« diarŭ bisericescŭ-literarŭ în Cernăuţĭ, cuprinde în Nr. 9 dela 1 Septemvre 1884: »Facultatea teologică« din Cernăuţĭ şi cele l'alte scóle teol. ort. res. Index Zolkieviensis. „Starea bisericei Grecieĭ« sub domnia Turcilorŭ şi în timpulŭ revoluţiunii până la venirea lui Capo d'Istria. »Grigoriŭ Dvoeslova« i sv. lityrgia Preşdeosviaşteniixa Darova. »Catichesele« celui între sânţĭ părintelui nostru Cirilŭ, Archiepiscopulŭ Ierusalimului. »Cuventare funebrală,« rostită în Stupca de păr. C. Morariu. »Predică« pentru Dumineca XIV. după Rusalii. »Poycenie« va dena vsemirnago Bosdvijenia cestnago i şivotvoriaştogo cresta Gospodnia. »Cronică.«

»*Fóia scolastică*,« organŭ pedagogicŭ, literarŭ şi scienţificŭ în Blaşiu, are Nr. 18 dela 15 Septemvre 1884 următorulŭ sumarŭ: »Constituţiunea Romanilorŭ anticĭ.« »Insuşirile lui Dumnedeu.« „Din învĕţămĕntulŭ intuitivŭ.« »Cultivarea hemeiului.« »Lucrulŭ în lunile de tómnă în grădina de pomĭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 22 Septemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.85
Rentă de aurŭ 4% . . .	93.—
Rentă de hârtiă 5% . .	88.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	95.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.20
Bonurĭ rurale ungare . .	100.70
Bonurĭ cu cl. de sorgre	100.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.25
Bonurĭ rurale transilvane	100 40
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.90
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114 40
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	115.75
Renta de hărtiă austriacă	80.80
Renta de arg. austr. . .	81.90
Renta de aurŭ austr. . .	104.60
Losurile din 1860 . . .	134.75
Acţiunile băncei austro-ungare	850.—
Act. băncei de creditŭ ung.	294.—
Act. băncei de creditŭ austr.	294.65
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	9.67½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.65
Londra 10 Livres sterlinge	121.65

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 8 Septemvre st. v. 1884.

	Cump.	vend.
Renta română (5%). . . .	93	94
Renta rom. amort. (5%) . .	92½	93½
» convert. (6%) . .	96¼	97¼
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	32½	33
Credit fonc. rural (7%) . .	102	103
» „ „ (5%) . .	90½	91
» » urban (7%) . .	101	102
» » „ (6%) . .	97	98
» „ » (5%) . .	86¼	87½
Banca naţională a României	1400	1407
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	360.	367
« » » Naţională . .	242	246
Aurŭ	6·—.%	5·75
Bancnote austriace contra aurŭ	2.07.	2.09

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 23 Septemvre st. n. 1884.

Bancnote romănescĭ	Cump.	9.10	Vend.	9.12
Argint românesc	»	9.—	»	9.05
Napoleon-d'orĭ	»	9.64	»	9.66
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.94
Imperialĭ	»	9.87	»	9.90
Galbenĭ	»	5.64	»	5.68
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS."

Tarifa anunciurilorŭ şi inserţiunilorŭ

în „Gazeta Transilvaniei."

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6
Pentru inserţiunĭ şi reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Braşovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

LICITAŢIUNE!

Mobilele din rĕmasulŭ fericitului d. protopopŭ Iosifŭ Baracŭ se vorŭ vinde în licitaţiune publică

în ḑiua de 25 (13) Septembre a. c.

în casele parochiale de sub Nr. 1338 în Prundŭ cu banĭ gata.

Braşovŭ în 21 (9) Septembre 1884.

2—3

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de alŭ doilea învĕţătorŭ la scóla confesională gr. cat. din Feldru, Vicariatulŭ Rodnei, pe temeiulŭ conclusului senatului scolasticŭ din 14 Septembre a. c. se escrie concursŭ.

Beneficiile împreunate cu acestŭ postŭ suntŭ următórele: 200 fl. din fondulŭ scólei confesionale gr. cat. a Feldrului.

Doritorii de a ocupá acestŭ postŭ de alŭ doilea învĕţătorŭ au sĕ-şĭ suştérnă suplicele lorŭ la subscrisulŭ senatŭ până în 4 Octobre a. c. st. n. la care sĕ se alăture cartea de botezŭ, testimoniu preparandialŭ şi testimoniu de cualificaţiune, — ér suplicele întrate mai târḑiu se vorŭ retrămite.

Dela Senatulŭ Scólei gr. cat. Feldru în 16 Sept. 1884.

preşedintele
Gregoriu Mureşianu.

notarulŭ
Ioane Cosma,
învĕţătorŭ.

Tipografia Alexi Braşovŭ.